

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u> (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	<u>08 «Право»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>081 «Право»</u> (код і найменування спеціальності)
освітньо-професійної програми	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
тип дисципліни	<u>обов'язкова дисципліна професійної підготовки</u>

2023 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права
протокол № 7
від «30» серпня 2023 року
Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Козакова Ірина Віталіївна*, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» базується на успішному оволодінні здобувачами вищої освіти знаннями з теорії держави і права, конституційного права України та обов'язковому засвоєнню матеріалу «Кримінального права України. Загальна частина», інформаційними технологіями, навичками письмової роботи: підготовка юридичних есе, рефератів, аналітичних довідок та узагальнень судової практики, а також засадами загальної етики, професійної деонтології правника, високої правової культури й академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» є система кримінально-правових норм, які встановлюють коло конкретних кримінально-правових правопорушень (злочинів та кримінальних проступків), розподілених за родовим об'єктом за розділами Особливої частини КК України, дослідження специфічних ознак їхніх елементів складу (особливостей безпосереднього об'єкта, предмета, об'єктивної та суб'єктивної сторін, спеціального суб'єкта), правові засади та правила точної кримінально-правової кваліфікації суспільно небезпечних діянь, ознаки кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих обставин, а також види та межі покарань, установлених санкціями цих норм.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **150** годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» є пізнання здобувачем закономірностей, які існують у галузі протидії злочинності, визначення рішень стосовно суспільно небезпечних посягань, які можуть бути прийняті на підставі діючих кримінально-правових норм, розуміння чому законодавець криміналізує чи декриміналізує певні діяння, орієнтація у системі кримінально-правових норм і правозастосовній практиці. Головна увага приділяється питанням соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за окремі посягання, розмежування кримінальних правопорушень, порівнянню кримінально-правових, досягненням та недолікам правозастосовної практики.

Основне завдання навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» – формування у здобувачів вищої освіти стійких практичних навичок і компетентностей, необхідних для точного здійснення кримінально-правової кваліфікації суспільно небезпечних діянь, встановлення повної відповідності між ознаками реально вчиненого діяння та ознаками конкретного складу кримінального правопорушення, передбаченого Особливою частиною Кримінального кодексу України, правильного тлумачення ознак кваліфікуючих обставин, а також розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень у правозастосовній діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Кримінальне право України. Особлива частина» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Загальні засади Особливої частини кримінального права	10	2	2			6	11		1			10
Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки	10	2	2			6	11		1			10
Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі та гідності особи	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та особистих прав	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності та у сфері господарської діяльності	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 6. Кримінальні правопорушення проти довкілля та громадської безпеки	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва та транспорту	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та здоров'я населення	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері державної безпеки та інформації	12	2	4			6	13	1	2			10
Тема 10. Кримінальні правопорушення проти авторитету влади та у сфері службової діяльності	14	2	4			8	13	1	2			10
Тема 11. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та військові кримінальні правопорушення	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 12. Кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства	16	4	4			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Поняття і система Особливої частини кримінального права України. Основи кримінально-правової кваліфікації. Злочини проти основ національної безпеки України. Кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Кримінальні правопорушення проти власності. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Кримінальні правопорушення проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Кримінальні правопорушення проти правосуддя. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення). Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні засади Особливої частини кримінального права	2	
2	Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки	2	
3	Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі та гідності особи	2	1
4	Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та особистих прав	2	1
5	Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності та у сфері господарської діяльності	2	1
6	Тема 6. Кримінальні правопорушення проти довкілля та громадської безпеки	2	1
7	Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва та транспорту	2	1
8	Тема 8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та здоров'я населення	2	1
9	Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері державної безпеки та інформації	2	1
10	Тема 10. Кримінальні правопорушення проти авторитету влади та у сфері службової діяльності	2	1
11	Тема 11. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та військові кримінальні правопорушення	4	1
12	Тема 12. Кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні засади Особливої частини кримінального права	2	1
2	Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки	2	1
3	Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі та гідності особи	4	1
4	Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та особистих прав	4	1
5	Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності та у сфері господарської діяльності	4	1
6	Тема 6. Кримінальні правопорушення проти довкілля та громадської безпеки	4	1
7	Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва та транспорту	4	1
8	Тема 8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та здоров'я населення	4	1
9	Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері державної безпеки та інформації	4	2
10	Тема 10. Кримінальні правопорушення проти авторитету влади та у сфері службової діяльності	4	2
11	Тема 11. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та військові кримінальні правопорушення	4	2
12	Тема 12. Кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства	4	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Загальні засади Особливої частини кримінального права

Мета: формування знань про структуру Особливої частини кримінального права, її співвідношення із Загальною частиною, а також засвоєння методологічних етапів і правил кримінально-правової кваліфікації.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, значення та наукова система Особливої частини кримінального права України?
2. Як саме співвідносяться та взаємодіють між собою норми Загальної та Особливої частин кримінального законодавства?
3. Що становить кримінально-правова кваліфікація, які її етапи, види та значення для забезпечення законності?
4. Які існують юридичні правила вирішення конкуренції між загальною та спеціальною кримінально-правовими нормами?
5. Що становить зміна кримінально-правової кваліфікації та які правові наслідки має допущення кваліфікаційних помилок?

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки

Мета: формування знань про систему злочинів проти суверенітету, недоторканності та оборонної могутності України, аналіз складів правопорушень, пов'язаних із колабораціонізмом, та превенцію загроз інформаційній безпеці.

Питання для обговорення:

1. Які особливості має родовий об'єкт та система кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України?

2. Які ознаки складів правопорушень проти політичних основ, державної влади та територіальної цілісності держави (зокрема, державна зрада)?

3. Яку правову характеристику та кваліфікуючі ознаки мають кримінальні правопорушення, що виражаються у співпраці з ворогом (колабораційна діяльність, пособництво державі-агресору)?

4. Які елементи складу мають правопорушення проти економічної та оборонної могутності держави (диверсія, шпигунство)?

5. Які особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти інформаційної та інтелектуальної безпеки держави в умовах воєнного стану?

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі та гідності особи

Мета: оволодіння знаннями про ознаки складів правопорушень проти фізичної та статевої недоторканності, особистої волі та гідності людини, а також опанування алгоритмів їх відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Питання для обговорення:

1. Як класифікуються кримінальні правопорушення проти життя та які техніко-юридичні критерії розмежовують види умисних убивств?

2. Які ознаки складів правопорушень проти здоров'я особи та за якими правилами судово-медичної експертизи визначається ступінь тяжкості тілесних ушкоджень?

3. Які особливості мають склади кримінальних правопорушень, що безпосередньо ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи (залишення в небезпеці, ненадання допомоги)?

4. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти волі, честі та гідності особи (незаконне позбавлення волі, торгівля людьми)?

5. Які специфічні ознаки мають склади кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи?

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та особистих прав

Мета: здобуття знань про ознаки складів правопорушень проти статевої недоторканності особи, політичних, трудових та інших конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Питання для обговорення:

1. Які специфічні ознаки мають об'єктивна та суб'єктивна сторони кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи?

2. Яка кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації правопорушень проти виборчих прав громадян і права на участь у референдумі?

3. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти трудових прав (незаконне звільнення, невивплата заробітної плати, порушення вимог законодавства про працю)?

4. Які ознаки притаманні кримінальним правопорушенням проти інших особистих прав і свобод, зокрема права на недоторканність житла чи таємницю листування?

5. За якими критеріями здійснюється відмежування особистих прав і свобод людини від суміжних суспільно небезпечних діянь проти власності чи громадського порядку?

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності та у сфері господарської діяльності

Мета: формування знань про класифікацію правопорушень проти власності, ознаки господарських правопорушень, правила кваліфікації протиправного посягання на бюджетні кошти та фінансову систему.

Питання для обговорення:

1. Які обов'язкові ознаки мають корисливі кримінальні правопорушення проти власності, пов'язані з розкраданням майна (крадіжка, грабіж, розбій, вимагання, шахрайство)?

2. Які особливості мають інші корисливі правопорушення проти власності без ознак розкрадання, а також правовий режим некорисливих посягань (умисне знищення або пошкодження майна)?

3. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти фінансової системи, грошового обігу та цінних паперів (виготовлення підроблених грошей, ухилення від сплати податків)?

4. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти встановленого порядку конкуренції на ринку та законних прав споживачів?

5. Які правила кваліфікації застосовуються до кримінальних правопорушень у сфері використання бюджетних коштів, здійснення закупівлі за державні кошти та законного підприємництва?

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти довілля та громадської безпеки

Мета: формування знань про систему екологічних правопорушень, засади кримінально-правової охорони загальної безпеки при поводженні зі зброєю та механізми превенції техногенних загроз.

Питання для обговорення:

1. Які особливості мають бланкетні диспозиції, родовий об'єкт та ознаки складів кримінальних правопорушень проти охорони земельних, водних ресурсів і атмосферного повітря?

2. Яка кримінально-правова характеристика та специфіка кваліфікації правопорушень проти лісового, тваринного та рослинного світу (незаконна порубка лісу, браконьєрство)?

3. Які обов'язкові елементи складу мають кримінальні правопорушення проти загальної безпеки при поводженні зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами?

4. Які ознаки притаманні кримінальним правопорушенням, що безпосередньо створюють реальну загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків?

5. За якими матеріально-правовими критеріями кримінальні правопорушення проти довілля відмежовуються від відповідних адміністративних проступків?

Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва та транспорту

Мета: формування знань про особливості бланкетних диспозицій та ознаки складів кримінальних правопорушень проти безпеки праці, промислового виробництва, а також правил експлуатації залізничного, повітряного й автомобільного транспорту.

Питання для обговорення:

1. Які особливості мають об'єктивна та суб'єктивна сторони кримінальних правопорушень проти безпеки праці та промислової безпеки?

2. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти безпеки на вибухонебезпечних об'єктах та виробництвах?

3. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту?

4. Який техніко-юридичний алгоритм застосовується для встановлення причинного зв'язку при порушенні правил безпеки руху та експлуатації автомобільного транспорту?

5. Які ознаки притаманні складам кримінальних правопорушень проти цілісності транспортних комунікацій та споруд?

Тема 8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та здоров'я населення

Мета: формування знань про кримінально-правову охорону громадського порядку, суспільної моральності та здоров'я населення, ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів.

Питання для обговорення:

1. Які обов'язкові ознаки складу мають кримінальні правопорушення проти громадського порядку, та за якими критеріями хуліганство відмежовується від інших правопорушень?

2. Яка кримінально-правова характеристика та специфіка об'єкта посягання правопорушень проти суспільної моральності?

3. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів?

4. За якими нормативно-правовими критеріями здійснюється кваліфікація інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення?

5. Які існують юридичні правила визначення розміру (невеликий, великий, особливо великий) наркотичних засобів для цілей кримінально-правової кваліфікації?

Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері державної безпеки та інформації

Мета: формування знань про кримінально-правові механізми захисту державної таємниці, недоторканності кордонів, засад мобілізації, а також кваліфікацію кіберзлочинів.

Питання для обговорення:

1. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці та які правила діють при розголошенні конфіденційних відомостей?

2. Яка кримінально-правова характеристика та кваліфікуючі ознаки правопорушень у прикордонній сфері України?

3. Які специфічні ознаки мають склади кримінальних правопорушень проти забезпечення призову та мобілізації в умовах дії правового режиму воєнного стану?

4. Які обов'язкові ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторін мають кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів)?

5. Яка правова специфіка кваліфікації несанкціонованого втручання в роботу інформаційних, електронних комунікаційних чи інформаційно-комунікаційних систем?

6. За якими ознаками кримінальні правопорушення у сфері використання комп'ютерних мереж відмежовуються від суміжних посягань на власність (кібершахрайства)?

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти авторитету влади та у сфері службової діяльності

Мета: формування знань про кримінально-правовий захист авторитету державних інститутів, гарантії професійної діяльності журналістів, а також ознаки корупційних та інших службових правопорушень.

Питання для обговорення:

1. Які ознаки складів кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади та місцевого самоврядування (зокрема, наруга над державними символами)?

2. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень, що посягають на законну діяльність об'єднань громадян?

3. Які обов'язкові елементи складу мають кримінальні правопорушення проти журналістів, пов'язані з перешкоджанням їхній законній професійній діяльності?

4. Як у доктрині та КК України визначається поняття службової особи та за якими критеріями встановлюється ознака спеціального суб'єкта?

5. Які особливості мають склади корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності (зловживання владою, прийняття пропозиції або одержання неправомірної вигоди)?

6. Яка правова специфіка кваліфікації службової недбалості та її відмежування від некорисливих кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва?

7. Які елементи складу мають правопорушення у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (аудитори, нотаріуси, експерти)?

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та військові кримінальні правопорушення

Мета: формування знань про кримінально-правову охорону засад правосуддя, а також специфіку військових кримінальних правопорушень, ознаки спеціального суб'єкта й особливості встановлення протиправності в умовах воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Які особливості має родовий об'єкт, система та загальна кримінально-правова характеристика правопорушень проти правосуддя?

2. Які ознаки складів правопорушень проти порядку підлеглості та військової честі (непокора, невиконання наказу, погроза або насильство щодо начальника)?
3. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти порядку проходження військової служби (самовільне залишення частини, дезертирство, ухилення від служби)?
4. Які обов'язкові елементи складу мають кримінальні правопорушення проти встановленого порядку користування або збереження військового майна?
5. Які специфічні ознаки об'єктивної сторони мають правопорушення проти порядку експлуатації військової техніки (порушення правил водіння або польотів)?
6. Які особливості кваліфікації правопорушень проти порядку несення спеціальних служб (вартової, прикордонної, внутрішньої служби, бойового чергування)?
7. Як саме впливає обставина вчинення військових правопорушень в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці на їхній юридичний склад і санкції?

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства

Мета: формування знань про правові засади кваліфікації міжнародних кримінальних правопорушень, механізми захисту осіб під міжнародним захистом та імплементацію норм Римського статуту в національне законодавство.

Питання для обговорення:

1. Які ознаки складу мають кримінальні правопорушення, пов'язані з пропагандою війни, та яка їхня відмінність від правомірної реалізації свободи слова?
2. Яка кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації виправдовування, визнання правомірною чи заперечення збройної агресії проти України?
3. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення, що полягають у плануванні, підготовці, розв'язуванні та веденні агресивної війни?
4. Які правила кваліфікації та норми міжнародного гуманітарного права застосовуються судами при встановленні порушень законів та звичаїв війни?
5. Яку правову характеристику та наслідки за чинним КК України має застосування зброї масового знищення?
6. Які специфічні ознаки мають об'єктивна та суб'єктивна сторони таких найтяжчих міжнародних злочинів, як екоцид та геноцид?
7. Які обов'язкові ознаки складу мають правопорушення проти недоторканності осіб та установ, що мають офіційний міжнародний захист?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні засади Особливої частини кримінального права	6	10
2	Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки	6	10
3	Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, волі та гідності особи	6	10
4	Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та особистих прав	6	10
5	Тема 5. Кримінальні правопорушення проти власності та у сфері господарської діяльності	6	10
6	Тема 6. Кримінальні правопорушення проти довкілля та громадської безпеки	6	10
7	Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва та транспорту	6	10
8	Тема 8. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та здоров'я населення	6	10
9	Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері державної безпеки та інформації	6	10
10	Тема 10. Кримінальні правопорушення проти авторитету влади та у сфері службової діяльності	8	10
11	Тема 11. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та військові кримінальні правопорушення	8	12
12	Тема 12. Кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток компетентностей, формування здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно опановувати теоретичні й практичні знання, що спрямовані на поглиблене опрацювання методики кримінально-правової кваліфікації конкретних видів кримінальних правопорушень, аналіз специфічних ознак їхніх складів, тлумачення змісту кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих обставин, а також засвоєння правил розмежування суміжних складів суспільно небезпечних діянь.

Самостійна робота здійснюється у формі: виконання домашніх практичних завдань; підготовки аналітичних доповідей, есе та рефератів з обов'язковим дотриманням стандартів академічної доброчесності; роботи з положеннями Особливої частини Кримінального кодексу України, законами та іншими нормативно-правовими актами, які наповнюють змістом бланкетні диспозиції кримінально-правових норм; доопрацювання матеріалів лекцій шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури; роботи з глобальними інформаційними мережами, цифровими базами законодавства та Єдиним державним реєстром судових рішень; опрацювання додаткової фахової наукової літератури, монографій і практики Верховного Суду щодо кваліфікації окремих категорій правопорушень; складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення, а також вирішення складних практичних фабул (задач) з розробкою детальних алгоритмів правової кваліфікації вчиненого діяння.

Усі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни.

Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Сформулюйте аналітичний огляд системи кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, детально визначивши правила розмежування умисного вбивства й умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого.

Варіант 2.

Складіть науковий реферат про кримінально-правову характеристику та особливості кваліфікації правопорушень проти волі, честі та гідності особи, розкривши ознаки складу незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

Варіант 3.

Розробіть алгоритм точної правової кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи на основі аналізу актуальної судової практики Верховного Суду.

Варіант 4.

Напишіть порівняльно-аналітичне есе щодо складів кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, висвітливши особливості їхнього об'єкта та предмета.

Варіант 5.

Проаналізуйте у межах аналітичного огляду систему та ознаки кримінальних правопорушень проти власності, детально розмежувавши між собою таємне (крадіжка) та відкрите (грабіж, розбій) викрадення чужого майна.

Варіант 6.

Охарактеризуйте у формі реферату специфіку кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, звернувши особливу увагу на зміст та особливості застосування бланкетних диспозицій норм.

Варіант 7.

Підготуйте аналітичний звіт щодо кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та громадського порядку, висвітливши критерії відмежування бандитизму від інших форм співучасті (організованої групи та злочинної організації).

Варіант 8.

Виконайте практичний аналіз складу кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту, детально описавши механізм встановлення причинного зв'язку між порушенням правил та настанням суспільно небезпечних наслідків.

Варіант 9.

Здійсніть розв'язання прикладних фабул судових справ щодо кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визначивши ознаки спеціального суб'єкта.

Варіант 10.

Висвітліть у рефераті юридичні засади кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку в умовах сучасної геополітичної ситуації.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з Особливої частини Кримінального права України обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте поняття, наукову систему Особливої частини кримінального права та її співвідношення із Загальною частиною.
2. Охарактеризуйте ознаки складу та особливості кваліфікації державної зради як правопорушення проти основ національної безпеки.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте етапи, види та значення кримінально-правової кваліфікації для забезпечення законності.
2. Розкрийте матеріально-правові критерії розмежування умисного вбивства та умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого.

Варіант 3.

1. Розкрийте особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи (на прикладі торгівлі людьми).
2. Охарактеризуйте ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторін кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності.

Варіант 4.

1. Проаналізуйте кримінально-правову характеристику правопорушень проти виборчих прав громадян та права на участь у референдумі.
2. Розкрийте елементи складу та правила кваліфікації корисливих правопорушень проти власності, пов'язаних з розкраданням майна (крадіжка, грабіж).

Варіант 5.

1. Розкрийте правовий режим некорисливих посягань на власність на прикладі умисного знищення або пошкодження майна.
2. Охарактеризуйте кримінально-правову характеристику кримінальних правопорушень проти фінансової системи, грошового обігу та цінних паперів.

Варіант 6.

1. Проаналізуйте особливості використання бланкетних диспозицій при кваліфікації кримінальних правопорушень проти довілля.
2. Розкрийте ознаки обов'язкових елементів складу кримінальних правопорушень проти загальної безпеки при поводженні зі зброєю та вибухівкою.

Варіант 7.

1. Розкрийте техніко-юридичний алгоритм встановлення причинного зв'язку при порушенні правил безпеки руху та експлуатації автомобільного транспорту.
2. Охарактеризуйте елементи складу кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте специфіку кваліфікації кримінальних правопорушень проти забезпечення призову та мобілізації в умовах дії воєнного стану.
2. Розкрийте обов'язкові ознаки складів та особливості кваліфікації кіберзлочинів (правопорушень у сфері використання комп'ютерів та мереж).

Варіант 9.

1. Розкрийте поняття «службова особа» та критерії встановлення ознак спеціального суб'єкта службових правопорушень.
2. Охарактеризуйте особливості складів корупційних кримінальних правопорушень (зловживання владою, одержання неправомірної вигоди).

Варіант 10.

1. Проаналізуйте особливості кваліфікації правопорушень проти порядку проходження військової служби (дезертирство, самовільне залишення частини).
2. Розкрийте специфічні ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторін міжнародних злочинів на прикладі воєнних злочинів, екоциду та геноциду.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Що становить поняття, значення та наукова система Особливої частини кримінального права України?
2. Як саме співвідносяться та взаємодіють між собою норми Загальної та Особливої частин кримінального законодавства?
3. Що становить кримінально-правова кваліфікація, які її етапи, види та значення для забезпечення законності?
4. Які існують юридичні правила вирішення конкуренції між загальною та спеціальною кримінально-правовими нормами?
5. Що становить зміна кримінально-правової кваліфікації та які правові наслідки має допущення кваліфікаційних помилок?
6. Які особливості має родовий об'єкт та система кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України?
7. Які ознаки складів правопорушень проти політичних основ, державної влади та територіальної цілісності держави (зокрема, державна зрада)?
8. Яку правову характеристику та кваліфікуючі ознаки мають кримінальні правопорушення, що виражаються у співпраці з ворогом (колабораційна діяльність, пособництво державі-агресору)?
9. Які елементи складу мають правопорушення проти економічної та оборонної могутності держави (диверсія, шпигунство)?
10. Які особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти інформаційної та інтелектуальної безпеки держави в умовах воєнного стану?
11. Як класифікуються кримінальні правопорушення проти життя та які техніко-юридичні критерії розмежовують види умисних убивств?
12. Які ознаки складів правопорушень проти здоров'я особи та за якими правилами судово-медичної експертизи визначається ступінь тяжкості тілесних ушкоджень?
13. Які особливості мають склади кримінальних правопорушень, що безпосередньо ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи (залишення в небезпеці, ненадання допомоги)?
14. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти волі, честі та гідності особи (незаконне позбавлення волі, торгівля людьми)?
15. Які специфічні ознаки мають об'єктивна та суб'єктивна сторони кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи?
16. Яка кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації правопорушень проти виборчих прав громадян і права на участь у референдумі?
17. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти трудових прав (незаконне звільнення, не виплата заробітної плати, порушення вимог законодавства про працю)?
18. Які ознаки притаманні кримінальним правопорушенням проти інших особистих прав і свобод, зокрема права на недоторканність житла чи таємницю листування?
19. Які обов'язкові ознаки мають корисливі кримінальні правопорушення проти власності, пов'язані з розкраданням майна (крадіжка, грабіж, розбій, вимагання, шахрайство)?

20. Які особливості мають інші корисливі правопорушення проти власності без ознак розкрадання, а також правовий режим некорисливих посягань?
21. Яка кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень проти фінансової системи, грошового обігу та цінних паперів?
22. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти встановленого порядку конкуренції на ринку та законних прав споживачів?
23. Які правила кваліфікації застосовуються до кримінальних правопорушень у сфері використання бюджетних коштів, здійснення закупівлі за державні кошти і законного підприємництва?
24. Які особливості мають бланкетні диспозиції, родовий об'єкт та ознаки складів кримінальних правопорушень проти охорони земельних, водних ресурсів й атмосферного повітря?
25. Яка кримінально-правова характеристика та специфіка кваліфікації правопорушень проти лісового, тваринного та рослинного світу (незаконна порубка лісу, браконьєрство)?
26. Які обов'язкові елементи складу мають кримінальні правопорушення проти загальної безпеки при поводженні зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами?
27. Які ознаки притаманні кримінальним правопорушенням, що безпосередньо створюють реальну загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків?
28. За якими матеріально-правовими критеріями кримінальні правопорушення проти довкілля відмежовуються від відповідних адміністративних проступків?
29. Які особливості мають об'єктивна та суб'єктивна сторони кримінальних правопорушень проти безпеки праці та промислової безпеки?
30. Яка кримінально-правова характеристика правопорушень проти безпеки на вибухонебезпечних об'єктах та виробництвах?
31. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту?
32. Який техніко-юридичний алгоритм застосовується для встановлення причинного зв'язку при порушенні правил безпеки руху та експлуатації автомобільного транспорту?
33. Які обов'язкові ознаки складу мають кримінальні правопорушення проти громадського порядку, та за якими критеріями хуліганство відмежовується від інших правопорушень?
34. Яка кримінально-правова характеристика та специфіка об'єкта посягання правопорушень проти суспільної моральності?
35. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів?
36. За якими нормативно-правовими критеріями здійснюється кваліфікація інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення?
37. Які існують підстави та правила розголошення відомостей, що містять державну таємницю чи конфіденційну інформацію військового характеру?
38. Яка кримінально-правова характеристика та кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти недоторканості державних кордонів України?
39. Які специфічні ознаки мають склади кримінальних правопорушень проти забезпечення призову та мобілізації в умовах дії правового режиму воєнного стану?
40. Які обов'язкові ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторін мають кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин і комп'ютерних мереж?
41. Які ознаки складів кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади та місцевого самоврядування (зокрема, наруга над державними символами)?
42. Які обов'язкові елементи складу мають кримінальні правопорушення проти журналістів, пов'язані з перешкоджанням їхній законній професійній діяльності?
43. Як у КК України визначається поняття службової особи та за якими критеріями встановлюється ознака спеціального суб'єкта службових правопорушень?
44. Які особливості мають склади корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності (зловживання владою, одержання неправомірної вигоди)?
45. Які особливості має родовий об'єкт, система та загальна кримінально-правова характеристика правопорушень проти правосуддя?

46. Які ознаки складів правопорушень проти порядку підлеглості та військової честі, а також проти порядку проходження служби (дезертирство, самовільне залишення частини)?

47. Які особливості кваліфікації правопорушень проти порядку користування військовим майном та несення спеціальних служб (вартової, прикордонної) в умовах воєнного стану?

48. Які елементи складу мають кримінальні правопорушення, що полягають у плануванні, підготовці, розв'язуванні та веденні агресивної війни або пропаганді війни?

49. Які правила кваліфікації та норми міжнародного права застосовуються судами при встановленні воєнних злочинів (порушення законів та звичаїв війни)?

50. Які специфічні ознаки мають об'єктивна та суб'єктивна сторони таких найтяжчих міжнародних злочинів, як екоцид та геноцид?

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації; використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи навчання на практичних заняттях: словесні (дискусія, співбесіда); пояснювально-демонстраційні (аналіз прикладів); практичні (розв'язання кримінально-правових задач, юридична кваліфікація діянь); кейс-метод (аналіз і вирішення кримінальних ситуацій); пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (дискусії, дебати); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

- для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» є підсумковий контроль – екзамен.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» відбувається за такими рекомендованими балами:

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Кримінальний кодекс України [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання/ В.І. Тютюгін, М.А. Рубашенко. Харків : Право. 2020. 322 с.
3. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України / упоряд. С.Г. Туманов. Харків : Право. 2019. 792 с.
4. Кримінальне право України : Особлива частина: підручник / В.Я Тацій, В.І.Тютюгін, В.Я. Борисов, та ін., за ред. В.Я Тація, В.І Тютюгіна, В.Я. Борисова. Вид. 6-те, перероблене і доповнене. Харків : Право. 2020. 768 с.